
5 Vragenuur

Vragen van het lid Van Tongeren aan de minister voor Wonen en Rijksdienst over **het recht op vrijheid van meningsuiting en vreedzaam protest rond ons Koningshuis**.

□

Mevrouw Van Tongeren (GroenLinks):

Voorzitter. Wij hebben eerder in deze Kamer van minister Opstelten gehoord dat de vrijheid van demonstratie echt een heel belangrijk grondrecht is. Ook heeft deze minister gezegd dat de burgers in Nederland best tegen de monarchie mogen zijn, maar wie bij gelegenheid een kartonnen tje omhoog steekt met een leus van die strekking wordt onverbiddelijk in de boeien geslagen en afgevoerd. Dat was bij de troonswisseling zo en dat is recent ook weer zo geweest in Utrecht. Ik heb een lijstje van vijf tot zes van dit type voorvallen. Dus het lijkt erop dat de Nederlandse politie in een kramp schiet zodra het Koninklijk Huis in het geding is en dat op dat moment de vrijheid van demonstratie even niet geldt. Daarna hoor je dan minister Opstelten met zijn geruststellende stem en ook de burgemeesters Van der Laan en Wolfsen afstand nemen en sorry zeggen. Maar de schijn blijft hangen dat deze heren het eigenlijk de volgende keer precies weer zo zouden doen.

Mijn eerste vraag is dan ook of wij na de sorrydemocratie nu ook een sorryrechtsstaat hebben. Vindt minister Opstelten deze aanhoudingen echt een verkeerde afweging en wat gaat hij er dan aan doen om dit te veranderen? Erkent de minister dat het hier niet om één man met de platte pet gaat maar dat meerdere agenten hierbij betrokken, ook van hoger niveau? Hoe kan het dat professioneel getrainde agenten in Nederland niet weten dat wij een recht hebben op vreedzame demonstratie? Heeft de minister al een budget voor bloemetjes in zijn begroting opgenomen? Als de nieuwe teneur is: "We pakken eerst op, dan zeggen wij sorry en geven we een bloemetje," moet daar misschien ook nog maar wat geld voor worden gereserveerd.

□

Minister Opstelten:

Voorzitter. Ik dank mevrouw Van Tongeren voor haar vragen. Het antwoord op de eerste vraag is dat er uiteraard geen sprake is van een sorryrechtsstaat. Het is drie keer verkeerd gegaan. Wij betreuren dat zeer, het gezag over de politie, de burgemeesters, het OM, de korpsleiding, en de betrokken politiemensen uiteraard ook. Het is verkeerd gegaan. Ik heb geen enkele aarzeling om dat te zeggen. Dat is het antwoord op de tweede vraag. Wat wordt er veranderd? Het is duidelijk dat er in ons land kan worden gedemonstreerd, ook tegen het koningshuis. Gelukkig leven wij in een land waar dat kan. Ik prijs de lokale driehoek en het gezag in Midden-Nederland, omdat men direct heeft aangegeven: dit was verkeerd, excuses en terug naar de plaats van demonstratie. Daarnaast is men een onderzoek gestart. Daarbij wordt bekeken hoe het in de voorbereiding is gelopen. Daarvan kunnen wij leren. Er was geen sprake van een situatie waarbij diverse politieagenten krampachtig met een en ander zijn omgegaan. Er is gewoon een verkeerde afweging gemaakt. Ik heb

de kwestie vrijdag besproken met de korpsleiding en de chefs van de regio-eenheden. Hangende het onderzoek is de instructie dat het een kwestie van brieven is, weten hoe er professioneel moet worden gehandeld. Een budget voor bloemetjes is uiteraard niet nodig, want dat is er.

Mevrouw Van Tongeren (GroenLinks):

Ik heb niet de behoefte om de minister met tranen in de ogen te horen verkondigen hoe erg hij deze aanpak vindt. Ik verwacht ook niet dat hij ineens toegeeft dat het eigenlijk wel een heerlijke oplossing is voor dit type hinderlijke feestverstoorders. Als de minister dit echt onwenselijk vindt, waarom geeft hij dan niet helderder aan hoe hard hij gaat optreden – dit is de minister van law and order – om ervoor te zorgen dat dit niet meer voorkomt in Nederland? Vier tot vijf keer kan ik geen incident meer noemen. Aan het portoverkeer in Amsterdam kun je duidelijk afleiden dat er heel bewust is overlegd: oh, er staat een camera aan, wacht maar even, niet arresteren terwijl je in burger bent. Dat is geen gewone agent die per ongeluk een vergissing begaat. Dit is echt overlegd en georganiseerd. We hebben de tekst gehoord. We hebben die van te voren gehoord en ook tijdens. We zullen de minister niet horen zeggen: dit is eigenlijk wel heel handig om die feestverstoorders even kalt te stellen. Ik hoor wel graag van de minister dat hij expliciet afstand neemt van deze handelwijze. Ik vind dat hij veel duidelijker moet aangeven wat hij gaat doen om er met zijn law-and-orderaanpak voor te zorgen dat dit in Nederland nooit meer voorkomt.

Minister Opstelten:

Ik kan nog een keer zeggen dat dit niet had moeten gebeuren, maar dan zeg ik na wat het gezag in Utrecht over deze situatie in de gemeenteraad van Utrecht heeft gezegd. Daar gaat het om, maar in Nederland hebben wij de vrijheid van meningsuiting. Spontane demonstraties worden direct doorgegeven, maar voordat tot aanhouding wordt overgegaan – dat was de instructie – moet er eerst met de locatielcommandant worden overlegd. Dat is echter niet gebeurd. Er zijn dus enkele fouten gemaakt. Overigens is in dit geval niet ingegrepen vanwege het demonstreren maar vanwege het feit dat er, gelet op de situatie die zich voordeed, aanleiding was om te vragen naar de identiteit van betrokkene. Dat had niet moeten gebeuren in die context, zo is achteraf geoordeeld.

Mevrouw Van Tongeren (GroenLinks):

In het vierde geval dat mij ter ore is gekomen, had iemand een klein spandoekje met twee kleine stokjes. Deze persoon is verwijderd omdat zij aangevallen werd door mensen die om haar heen stonden. De politie gaat in zo'n geval dus niet naast de demonstrant staan die daar in haar eentje staat met een klein spandoekje. Nee, de politie haalt deze demonstrant weg om vervolgens later verontschuldigen aan te bieden. Overigens heeft zij nog geen bloemetje ontvangen. Volgens mij is dat de omgekeerde wereld. In zo'n geval moet een agent toch naast die demonstrant gaan staan, zodat de demonstrant niet aangevallen wordt? Het gaat dus niet om het controleren van de identiteit, maar gewoon om het weghalen van feestverstoorders om vervolgens achteraf sorry te zeggen.

Minister Opstelten:

Nee, dat is niet het geval. De briefing was duidelijk. Je kunt inderdaad de vraag stellen of het juist was dat er al-

Opstelten

leen is gevraagd naar de identiteit van de demonstrant. Had men ook juist de anderen niet moeten vragen naar hun identiteit? De demonstrant is direct weer teruggestuurd nadat men excuses had gemaakt. Vervolgens heeft men gezegd: wij gaan dit helemaal uitzoeken, inclusief de voorbereidingsfase en de briefing, opdat wij daarvan leren en ook de andere collega's weten hoe je professioneel handelt in dit soort situaties.

De heer **Slob** (ChristenUnie):
Ik hoor net van de minister dat er budget is voor bloemen. Stel dat er geld over is, kan hij dan de mannen en vrouwen die als politieagent in heel moeilijke omstandigheden hun werk moeten doen, ook eens een bloemetje geven, om te beginnen in Utrecht?

Minister **Opstelten**:
Zeker. Ik zeg niet dat daar de bloemen voor zijn, maar elke organisatie heeft een klein budgetje voor dat soort zaken. Ik denk natuurlijk aan de politiemensen die in moeilijke situaties in een split second een afweging moeten maken. Dat is niet altijd de goede. Daar kunnen ze tegen, maar ze verdienen ook mijn en uw steun. Het is goed dat wij dit zeggen.

De **voorzitter**:
Dank voor uw komst naar de Kamer.